

SEKTIONSSTYRELSENS RESPONS PÅ GRANSKNINGS- KOMMITTÈNS RAPPORT

ÅRSMÖTESHANDLINGAR

DIGITALT ÅRSMÖTE 2022

SEKTIONSSTYRELSENS RESPONS PÅ GRANSKNINGSKOMMITTÉNS RAPPORT

Inför styrelsens möte den 13 mars erhöll styrelsen ett utkast på Granskningskommitténs (GK) rapport till årsmötet. Under styrelsemötet, där en representant från GK deltog och presenterade rapporten, framförde styrelsen ett antal synpunkter gällande GKs rekommendationer. Då dessa rekommendationer kvarstår i den slutgiltiga rapporten framför styrelsen här sin respons på de frågor där styrelsen inte delar GKs uppfattning.

S5-2022 att styrelsen i framtiden beaktar kravet i reservpolicyn som säger att Sektionen inte avsiktligt ska hålla medel överksamma utöver vad som anses nödvändigt.

I reservpolicyn står följande:

“De medlemsavgifter och gåvor som Amnesty Sverige får är ämnade för arbete för mänskliga rättigheter. Sektionen ska därför inte avsiktligt hålla medel överksamma utöver vad som anses nödvändigt.

Storleken på sektionens reserv ska årligen beslutas av styrelsen och baseras på en beräkning av de finansiella implikationerna av de bedömda risker som föreligger i enlighet med de riktlinjer som gäller för den globala rörelsen (“Global Reserves Guidelines”). Skulle en sådan beräkning eller bedömning inte finnas ska sektionen hålla en reserv som uppgår till 3-4 månaders kostnader under det kommande budgetåret.”

GK påpekar i sin rapport att styrelsens inriktningsbeslut om budgeten i juni 2021 och styrelsens budgetbeslut i december 2021 inte överensstämmer med riktmärket i reservpolicyn, utan innebär att reserven blir större. GK konstaterar att, för att följa reservpolicyn borde styrelsen ha beslutat om en budget med ett minusresultat på 6,6 mkr och då kunnat använda dessa pengar för att göra mer människorättsarbete.

Givet rådande omständigheter med covid-19-pandemin och den osäkerhet pandemin skapar för insamlingsorganisationer, samt att Amnesty Sverige i flera år har haft större kostnader än intäkter, anser styrelsen inte att en budget med flera miljoner i minusresultat hade varit ansvarsfullt. Styrelsen menar att det ingår i styrelsens uppdrag att förvissa sig om att de satsningar som görs, kan bära sig långsiktigt, över tid.

Till detta kan läggas att den internationella rörelsen, vid flera tillfällen de senaste åren, har vänt sig till sektionerna med förfrågningar om särskilt ekonomiska stöd, utöver det som regleras i “distribution model”, för att klara sin likviditet. Det internationella sekretariatet har genomfört en större omorganisation för att anpassa kostnader mot intäkter, men givet att det internationella sekretariatets budget bygger på antaganden om hur mycket pengar sektionerna sammantaget kommer att samla in, behöver den svenska sektionen ha en viss beredskap för att liknande kriser kan uppstå igen.

Även andra situationer kan uppstå som kräver ekonomiskt stöd från den svenska sektionen. Så sent som i mars 2022 vände sig det internationella sekretariatet till finansierande sektioner (varav Sverige är en) och bad om ekonomiskt stöd till uppbyggandet av en solidaritetsfond för sektioner som drabbas av kris och yttre omständigheter de inte själva råder över. Att frågan initierades just då har kopplingar till Rysslands invasion av Ukraina, något som var svårt att förutse inför att beslut om budget fattades i december 2021. Det internationella sekretariatet bad sektionerna att avsätta pengar ur egna reserverade medel för att möjliggöra ett solidariskt ansvarstagande. Styrelsen kunde då fatta beslut om ett bidrag om tre miljoner kronor, se protokoll från styrelsens marsmöte 2022.

Styrelsen menar att de budgetbeslut som fattats under 2021 har varit ansvarsfulla beslut, som tagit höjd för oförutsedda händelser och osäkerhet på insamlingsmarknaden och möjliggjort att svenska sektionen har kunnat bidra ekonomiskt till den internationella rörelsen, när det har varit motiverat. Styrelsen håller dock med GK om principen att styrelsens beslut bör vara i linje med rådande styrdokument. Styrelsen kommer därför att se över reservpolicyn för att ta ställning till om den bör ändras så att den förtydligar syftet med reserven i enlighet med Global Reserves Guidelines för att möjliggöra långsiktigt hållbara ekonomiska beslut.

3.3.1 Ändrad syn kring principen om transparens

S6-2022 att tillse att det i dokument och underlag framgår skäl till att begränsa tillgängligheten för medlemmar inklusive vilka risker som Sektionen identifierar vid tillgängliggörande

S7-2022 att utforma protokollen på sådant sätt att besluten blir begripliga och läsbara även för den som inte har tillgång till det fullständiga beslutsunderlaget.

GK framför att de under granskningsåret har observerat en stor förändring i synen på och efterlevnad av transparens inom sektionen. GK menar att grundprincipen för transparens inom Amnesty Sverige bör vara att styrelsens beslutsunderlag offentliggörs, men att styrelsen ska kunna undanta vissa underlag genom att motivera varför dessa inte tillgängliggörs. Generellt saknar GK en tydlig motivering till den inskränkning av transparens som de uppfattar har skett det senaste året och hävdar att förändringen har begränsat deras möjlighet att genomföra det granskande uppdrag de har fått av årsmötet. GK menar även att de på grund av sekretess inte kan uttala sig om huruvida ekonomin har utvecklats bra eller dåligt eller skriva om sina egna iakttagelser i och med att styrelseunderlagen inte publiceras på medlemssidorna.

Styrelsen uppfattning är att GK är tillsatt av medlemmarna för att granska att styrelsens processer och underlag håller god kvalitet och att interna och externa regler och riktlinjer efterlevs. Styrelsen menar att styrelsen under året har skapat goda förutsättningar för GK att utföra detta uppdrag. Styrelsen anser därmed att transparensen har varit god.

Styrelsen har löpande, inför varje styrelsemöte gett GK tillgång till alla styrelsens underlag och på så sätt gett GK möjlighet att följa styrelsens processer och de förslag styrelsen har tagit ställning till.

Styrelsen håller inte med GK om att principen om god transparens innebär att styrelsens beslutsunderlag bör offentliggöras, då detta kan medföra onödiga risker för organisationen. Styrelsen utgångspunkt är att medlemmarna har gett det granskande uppdraget till GK, inte att alla medlemmar ska ges möjlighet att granska styrelsens processer.

Skulle det vara processer och beslut som väcker stort intresse bland medlemmarna, där fler än Granskningkommittén uttrycker att de vill ta del av de underlag som ligger till grund för besluten, är styrelsen inte främmande för att ta ställning till om just dessa underlag, på förfrågan, kan delas med intresserade medlemmar.

Den sekretessförbindelse som styrelseledamöter och granskningkommittén har undertecknat är inte till för att hemlighålla styrelsens arbete, utan till för att skydda organisationen. Styrelsen är av uppfattningen att GK har stora möjligheter att i sin rapport redogöra för om de processer och underlag som legat till grund för styrelsens beslut har varit logiska och välgrundade, samt att GK har möjlighet att kommentera detta i sin rapport till årsmötet, utan att offentliggöra detaljer som kan skada

organisationen. Om GK bedömer att processer och underlag inte hållit den kvalitet de borde göra, ska GK självklart även rapportera om det, så att nödvändiga åtgärder kan vidtas.

Att Amnesty Sverige tidigare har publicerat både underlag och utförliga protokoll på medlemssidorna ser inte styrelsen som ett tecken på transparens och öppenhet. Styrelsen menar snarare att detta inte har varit gynnsamt för organisationen, att det kan ha inneburit risker och medfört att Amnesty Sveriges påverkans- och insamlingsarbete har blivit mindre verkningsfullt och att ett sådant förfarande inte kännetecknar ett ansvarsfullt styrelsearbete. Det bör också noteras att Amnesty Sverige har varit relativt ensamma om att tillämpa denna modell, både inom amnestyrörelsen i stort och inom övriga civilsamhället i Sverige. Det är snarare kutym att styrelseunderlag *inte* är tillgängliga för bred allmänheten och/eller samtliga medlemmar inom en organisation, utan att en styrelse i särskild ordning kommunicerar beslut eller vägval som medlemsorganisationen bör känna till.

Vidare framför GK att det är problematiskt att det inte framgår i protokollen från styrelsens möten vilka förändringar styrelsens fastställer i olika styrdokument.

I alla fall utom ett av de exempel som GK lyfter fram i sin rapport har styrelsen fattat beslut "i enlighet med förslaget", det vill säga det förslag som GK också har tagit del av inför styrelsemötet, där föreslagna förändringar tydligt framgår. Samtliga exempel på styrdokument som GK lyfter fram i sin rapport har efter styrelsens möten publicerats i sin helhet på medlemssidorna, där de är tillgängliga för alla. Det är direktiv för AIK (Amnestys Internationella Kommitté), revideringar i styrelsens arbetsordning, placeringspolicyn och styrelsens verksamhetsplan. GK vill att alla revideringar som görs ska skrivas in i styrelseprotokollen. Styrelsen anser att det är för tidskrävande att föra in alla förändring i protokollet, men håller med GK om att ändringar som **inte** framgår av styrelsens beslutsunderlag bör framgå av protokollet.

S4-2022 att ett digitalt arkiv upprättas på medlemssidan där tidigare versioner av styrdokument förvaras.

GK framför i sin rapport att de tycker att det "*kan vara av betydelse att möjliggöra information från de tidigare versionerna med avseende på vilka revideringar som genomförts etc. Detta underlättar för behandling av kommande revideringar av olika styrdokument och det synliggör även för medlemmar och förtroendevalda styrdokumentens innehållsmässiga förändringar över tid.*"

Styrelsen håller med GK om att det är viktigt att det finns ett välfungerande arkiv för styrdokument där det går att följa vilka förändringar som gjorts över tid, men delar inte GKs syn på att detta arkiv bör vara publikt.

Styrelsen vill att det ska vara lätt för alla medlemmar att ta del av de styrdokument som gäller för medlemmar, styrelseledamöter, årsmötet och så vidare och anser att det är viktigt att den information som finns tillgänglig är aktuell och relevant. Styrdokument som i någon del rör medlemsorganisationen publiceras på medlemssidorna och är därmed åtkomliga för alla som gör en googlesökning. I och med att många personer söker efter information på det sättet, via en sökfunktion på webben, istället för i en mappstruktur på medlemssidorna, anser styrelsen att ett publikt arkiv kan skapa onödig förvirring om vilka styrdokument som är aktuella.

Styrelsen ser dock inget hinder i att intresserade medlemmar hör av sig till sekretariatet för att ta del av tidigare versioner av ett styrdokument.

3.1.1 Efterlevnad av stadgarna

S3-2022 att Sektionen prioriterar arbetet med tillsättandet av ny generalsekreterare i enlighet med sin arbetsordning så att arbetet på sekretariatet med stöd till styrelsen, distrikt, grupper och medlemmar kan planeras och utföras med långsiktighet av en generalsekreterare.

GK framför att arbetet med att tillsätta en ny generalsekreterare synes vara inlett men långt ifrån klart.

Här vill styrelsen påpeka att GK har haft möjlighet att ta del av publicerade protokoll från styrelsens möte den 8 februari 2022 där det står att rekryteringsprocessen för generalsekreterare är inne i sitt slutskede, samt av protokoll från styrelsens möte den 13 mars 2022 där det står att styrelsen tillsätter Anna Johansson till generalsekreterare för Amnesty Sverige. Den 18 mars publicerades även ett protokoll där styrelsen bland annat fastställer lön för generalsekreteraren. Styrelsen erhöll den slutgiltiga rapporten från GK den 23 mars.

Allmänt

Styrelsen beklagar att det möte som var inbokat mellan styrelsen och GK under hösten, för att allmänt diskutera principer för transparens och specifikt GKs möjlighet att delta på styrelsemöten, inte genomfördes. Styrelsen har generellt haft en hög arbetsbelastning under året och styrelsens kontaktperson för GK drabbades dessvärre av en längre tids sjukdom.

Styrelsen ser det som viktigt och betydelsefullt att styrelsen och GK har detta möte och kommer verka för att att möjliggöra det så snart som möjligt.